



Alžběta Dobřenská

(* 7. 2. 1831 Praha
- † 25. 8. 1883 Potštejn)

rozená hraběnka Harbuval-Chamaré, dáma energická, rozšafná, která sama řídila celé hospodářství ..., při tom spanilomyslná, šlechtná a štědrá podporovatelka chudých, obzvláště mládeže; chudina potštýnská ztratila v ní velikou svoji dobrotitelku ...

Roku 1851 se provdala za generála kavalerie barona Prokopa Dobřenského. Většinu svého života strávila v Potštejně, je zde pochována v rodinné hrobce při kostele sv. Marka. Její kreslířská pozůstalost je uložena ve Státním oblastním archivu v Zámrsku a ve sbírce Muzea a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou.



Prokop Dobřenský a syn Toschi malují, kresba ze skicáře, 1862-1864, akvarel na papíře, Státní oblastní archiv v Zámrsku, detail.

Vernisáž 14. 9. 2018 v 17 h

O osobnosti baronky Alžběty Dobřenské a o jejích kresebách ve sbírce rychnovského muzea promluví Mgr. Tereza Vinterová, historička Muzea a galerie Orlických hor v Rychnově nad Kněžnou

V hudebním programu vystoupí Soňa Hlavová a Vlastimil Dohnálek, kytary a zpěv

Logo Orlické galerie a písmo © Iveta Hostašová



Orlická galerie

Muzeum a galerie Orlických hor
v Rychnově nad Kněžnou

II. patro Kolowratského zámku
v Rychnově nad Kněžnou



Pohled od zámku k potštejnskému hradu, nedatováno, tužka a akvarel na papíře, MGOH Rychnov nad Kněžnou



otevřeno

září denně, **říjen** denně mimo pondělí
9–12 a 12,30 –17 h

každou první středu v měsíci
vstup do Orlické galerie volný

informace

tel. +420 494 534 015

e-mail: galerie@moh.cz

<https://www.facebook.com/orlicka.galerie>

www.moh.cz

15. 9. - 28. 10. 2018

**POTŠTEJN NA KRESBÁCH
ALŽBĚTY DOBŘENSKÉ**



Potštejnský zámek a kostel v pohledu od řeky, 1876, tužka a akvarel na papíře, MGOH Rychnov nad Kněžnou

Brána potštejnského hradu, 1845, tužka na papíře, MGOH Rychnov nad Kněžnou



Potštejn na kresbách Alžběty Dobřenské

Výtvarné disciplíny jako záliba pronikají do života šlechtické společnosti už v 18. století, jejich obliba ale stoupá zejména během 1. poloviny 19. století, kdy se stává módní záležitostí a samozřejmou součástí výuky mladých aristokratů. V 19. století působili ve šlechtických rodinách jako učitelé často známí malíři – z těch českých snad nejnámější postavou malíře – učitele byl Jan Novopacký, který byl i díky svému pedagogickému působení v rodině císaře Františka Josefa I. povýšen do šlechtického stavu. V rodině hlubockých Schwarzenbergů působil vídeňský malíř Ferdinand Runk, u kterého se zdokonalovala kněžna Paulína a který učil malovat i její děti, u jejich orlické větve to byl na přelomu 30. a 40. let 19. století Mathias Grösser. Drobné skici a veduty baronky Alžběty Dobřenské, rozené hraběnky Harbuval-Chamaré proto nepřekvapují ani svými náměty, ani zřetelnými stopami výtvarného školení, ač jejího učitele neznáme. Dobově nesmírně oblíbená veduta a povinné vzdělávání v umění kresby byly jistě základem k těmto milým a často velice zdařilým výtvarným výkonům, díky nimž je Potštejn jedním z nejlépe ikonograficky zdokumentovaných míst u nás před nástupem fotografie.

Kolekce kreseb baronky Alžběty Dobřenské, rozené hraběnky Harbuval-Chamaré, přišla do sbí-

rek rychnovského muzea ze zrušené potštejnské pamětní síně v roce 1970. Je však jen pouhým torzem dochovaných výtvarných prací mladé aristokratky. Další část, rozsáhlejší, opatruje dnes Státní oblastní archiv v Zámrsku. Z dochovaných skicářů a jednotlivých kreseb je zřejmé, že zájem Alžběty Dobřenské o kresbu byl trvalejšího rázu. První pokusy pocházejí z roku 1845, kdy bylo tehdy mladé adeptce kreslení teprve 14 let. Poslední známá kresba nese datování 21. srpna 1876. Z porovnání archivního i muzejního souboru je zřejmé, že skicář byl pravidelnou součástí jejích pobytů a cest. V přehledu zachycených míst je sice Potštejn na prvním místě, ale najdeme tu i záznamy partií z druhého rezidenčního sídla Harbuval-Chamaré v Nových Hradech u Lito-myšle, z Prahy, z pobytů v lázních Ischl, určitě pozoruhodná a pro zachycená místa je vzácná kolekce vedut z Adršpašských skal. Za zmínku stojí časté studie stromů – dokládají vliv a působení tehdy ještě stále dozrívajícího pojetí výuky klasické komponované krajinomalby, ve které základním stavebním prvkem kompozice byl právě strom. Z několika málo pokusů o figurální téma je zřejmé, že talent mladé malířky měl své meze. Avšak drobná kolorovaná kresba manžela Prokopa a malého synka Toschiho nám svědčí o pozoruhodném zájmu o malování, který tehdy v aristokratických rodinách panoval.



Kostel sv. Vavřince v Potštejně a jižní křídlo zámku, nedatováno, tužka na papíře, MGOH Rychnov nad Kněžnou

Domek v Letenské ulici v Potštejně, 1845, tužka na papíře, MGOH Rychnov nad Kněžnou

